

การดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานยักยอกทรัพย์สิน

ความผิดอาญาฐานยักยอกทรัพย์สินมีบัญญัติอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นจะทำความผิดฐานยักยอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ตกอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินสูญหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง

บทบัญญัติตามมาตรานี้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 356 ให้ถือเป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดสามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ทั้งโดยการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือการฟ้องคดีโดยผู้เสียหายเองตาม มาตรา 28 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โดยทั่วไปเมื่อมีการกระทำความผิดในฐานดังกล่าวขึ้น ผู้เสียหายมักนิยมใช้วิธีการดำเนินคดีอาญาด้วยตนเองมากกว่าที่จะแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เนื่องจากสามารถที่จะตรวจสอบหรือค้นหารวบรวมพยานหลักฐานต่างๆที่จะใช้ในการดำเนินคดีได้ด้วยตนเอง เพราะเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องอยู่กับองค์กรของผู้เสียหายเอง นอกจากนี้คดีนี้คดีด้วยตนเองสามารถทำได้โดยรวดเร็วโดยการแต่งตั้งทนายความให้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานได้ทันที ไม่ต้องผ่านขั้นตอนการสอบสวนของตำรวจก่อนที่พนักงานอัยการจะดำเนินการยื่นฟ้องคดีต่อศาล

ตัวอย่างพฤติการณ์ในการกระทำความผิดตามมาตรานี้ เช่น ผู้เช่าบ้านดูแลรักษาครอบครองทรัพย์สินในบ้านแทนผู้ให้เช่า ความครอบครองอยู่ที่ผู้เช่า ถ้าผู้เช่าเอาทรัพย์สินที่อยู่ในบ้านไปย้อมเป็นความผิดฐานยักยอก (ฎีกาที่ 282/2521) โจทก์ซื้อที่ดินพร้อมบ้านจากผู้มีชื่อโดยให้จำเลยลงชื่อรับโอนที่ดินบ้านแทนโจทก์ แต่จำเลยไม่ได้เข้าครอบครองที่ดินและบ้านนั้นแต่ประการใด (ฎีกาที่ 6011/2531)

ลักษณะความผิดตามกฎหมายดังกล่าวแม้จะถือเป็นความผิดในทางอาญาแต่ก็ไม่ใช่ความผิดในทางอาญาที่เกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่จะต้องใช้ประจักษ์พยานเป็นสำคัญในการพิสูจน์การกระทำความผิดแต่คดีลักษณะนี้มักจะพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลยกันด้วยพยานเอกสารหรือทรัพย์สิน หากพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องสามารถโยงไปถึงหรือแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลนั้นได้ครอบครองทรัพย์สินแล้วเบียดบังทรัพย์สินนั้นไปเป็นของตนเอง ก็ย่อมที่จะลงโทษผู้ที่กระทำความผิดได้

ในส่วนของการดำเนินคดี หากผู้เสียหายเลือกที่จะใช้วิธีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนกระบวนการในการดำเนินคดีจะเป็นไปตามขั้นตอนกล่าวคือจากพนักงานสอบสวนไปยังพนักงานอัยการและศาลตามลำดับ หากผู้เสียหายใช้วิธีการแต่งตั้งทนายความเพื่อทำการฟ้องเป็นคดี

อาญาด้วยตนเอง ในเบื้องต้นผู้ที่ถูกฟ้องจะยังไม่อยู่ในฐานะจำเลย หลังจากยื่นฟ้องศาลจะทำการไต่สวนมูลฟ้องโจทก์ (ผู้เสียหาย) ก่อน เมื่อศาลเห็นว่าคดีมีมูลจึงจะทำการประทับรับฟ้อง จึงจะถือว่าผู้ที่ถูกฟ้องได้ตกเป็นจำเลยแล้ว และเนื่องจากในคดีนี้เป็นคดีที่มีอัตราโทษจำคุกถึงสามปี ศาลจึงมีอำนาจที่จะควบคุมตัวหรือออกหมายจับจำเลยได้ระหว่างการพิจารณาคดี จำเลยจึงต้องขอปล่อยชั่วคราวโดยวางหลักประกันต่อศาล ส่วนหลักทรัพย์ที่จะใช้ในการประกันตัวจะมีมูลค่าเท่าใดนั้นศาลจะเป็นผู้กำหนดมูลค่าหลักประกันตามความเหมาะสม

สำหรับภาระการพิสูจน์การกระทำความผิดในคดีลักษณะนี้ จะมีหลักการเดียวกันกับภาระการพิสูจน์ในคดีอาญาทั่วไปกล่าวคือ โจทก์เป็นผู้มีภาระการพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้องโดยปราศจากจากข้อสงสัย หากโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ตามมาตรฐานดังกล่าวหรือศาลยังมีข้อสงสัยในพยานหลักฐานของโจทก์ ศาลย่อมต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลยด้วยการพิพากษายกฟ้องโจทก์ปล่อยตัวจำเลยไป